

MIKKELIN HIIPPAKUNNAN PIISPA

Mikkeli 7.9.2016

Mikkelin hiippakunnan seurakuntien kirkkoherroille

Julaisuudessa olleiden tietojen mukaan esikoislestadiolaisessa herätysliikkeessä maallikot ovat toimittaneet ehtoollisen lisäksi myös kasteita. Tiedossani on, että näin on tapahtunut myös Mikkelin hiippakunnassa. Olen lähettänyt lähinnä ehtoollista koskevan kirjeen Mikkelin hiippakunnan kirkkoherroille 7.1.2016. Tässä kirjeessä annan menettelytapaohjeita, jotka koskevat esikoislestadiolaisten maallikkojen kastamien lasten liittämistä kirkkomme jäseniksi.

Pyhän kasteen sakramentti on kirkon itseymmärryksen ja elämän kannalta olennainen. Augsburgin tunnustuksen (CA) mukaan sakramenteja tulee hoitaa oikein. Ne ovat evankeliumin rinnalla kirkon perustavia tuntomerkkejä (CA 7). Suomen evankelis-luterilainen kirkko on hengellinen yhteisö, jonka jäsenyys perustuu kasteeseen. Jäsenyydellä on siten syvä hengellinen ulottuvuus.

Kaste liittää aina Kristuksen kirkkoon, joka on yhtäältä salattu, mutta joka ilmenee aina näkyvänä paikalliskirkkona. Käsitystä, jonka mukaan kaste toimitetaan vain näkymättömään Kristuksen kirkkoon liittämiseksi, on pidettävä luterilaisen uskonkäsityksen vastaisena. Teologisesti arvioituna tällainen käsitys kasteesta ja kirkosta on yhteydessä Kristuksen todellisen ihmisyyden kieltävään harhaoppiin, doketismiin. Käsitystä onkin kutsuttu kirkko-opilliseksi doketismiksi.

Pappisvirka on Jumalan asettama ja säätämä (CA 5). Augsburgin tunnustuksen 14. artiklan mukaan: "Kirkollisesta järjestyksestä seurakuntamme opettavat, ettei kirkossa kukaan saa julkisesti opettaa eikä hoitaa sakramenteja ilman asianmukaista kutsumista" (CA 14). Asianomaista kutsumista ei tarkemmin määritellä eikä sitä muutenkaan voida arvioida pelkästään tunnustuksen perusteella. Oikeasta kutsumisesta säädetään kulloinkin voimassaolevan kirkollisen järjestyksen mukaisesti.

Augsburgin tunnustuksen 5. ja 14. artiklan pohjalta kirkkolaisissa (KL 5) ja kirkkojärjestyksessä (KJ 5) säädetään pappisvirasta. Niissä määrätään, miten tähän virkaan kutsutaan ja vihitään asianmukaisesti. Edelleen kirkkojärjestyksessä määrätään, että kasteen toimittaa pappi (KJ 2:13).

Klassisen käsityksen mukaan sakramenttien hoitaminen oikein merkitsee niiden suorittamista siten, että toimitus on sekä pätevä (engl. valid) että laillinen (engl. legal). Arvioitaessa toimituksen pätevyyttä arvioidaan yleensä sen ulkoista muotoa ja ensisijaisena lähteenä käytetään Raamattua, toissijaisesti ekumeenista perinnettä. Arvioitaessa toimituksen laillisuutta huomio kiinnittyy puolestaan kontekstiin ja erityisesti toimivaltaan eli siihen, onko toimituksen suorittajalla myös oikeus suorittaa kyseinen toimitus. Esimerkiksi Augsburgin tunnustuksen 14. artiklassa määrätään, että sakramenttien julkinen hoitaminen kuuluu vain ”oikein kutsutuille” (rite vocatus). Se edellyttää, että kutsujana toimii yksityishenkilön tai järjestön sijasta kirkko yhteisönä ja että kutsumista arvioidaan voimassaolevan kirkollisen lainsäädännön pohjalta.

Kirkko-oikeudellisesta näkökulmasta esikoislestadiolaisten maallikkojen toimittamiin kasteisiin liittyy ainakin seuraavia ongelmia. Ensinnäkin kaste on toimitettu tietoisesti ilman, että se liittyy Suomen evankelisluterilaisen kirkon tai minkään muunkaan kirkon jäseneksi (KL 1:3, KJ 1:3). Edelleen se on toimitettu tietoisesti ilman, että se liittyy paikallisseurakunnan jäseneksi (KL 3:2). Lisäksi kasteen on toimittanut henkilö, jolla ei ole pappisoikeuksia eikä siten oikeutta hoitaa sakramenteja Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa (KL 5:1; KJ 5:8; KJ 2:13). Kasteita toimittavien esikoislestadiolaisten maallikkojen menettely on ristiriidassa luterilaisen kirkon tunnustuksen ja järjestyksen kanssa.

Raamatun, kirkkojen yhteisen perinteen ja luterilaisen tunnustuksen mukaan kasteen yksi merkitys on se, että kaste liittyy kirkon yhteyteen ja paikallisseurakunnan jäseneksi (1. Kor. 12:13; Ap. t. 2:41; Iso Katekismus 4,2). Tästä syystä kirkkojärjestyksessä säädetään, että kirkon jäseneksi tullaan kasteessa (KJ 1:3). Esikoislestadiolaisten maallikkojen toimittama kaste on kirkkolainsäädännön vastainen (KL 1:3; KJ 1:3; KL 3:2; KL 5:1; KJ 5:8; KJ 2:13; KS 86).

On tärkeää, että lapsi ei jää kirkon jäsenyyden ja hengellisen yhteyden ulkopuolelle, vaikka häntä ei ole kastettu kirkkomme järjestyksen mukaan. Sen johdosta Mikkelin hiippakunnassa on noudatettava seuraavaa menettelytapaa.

Päätöksen kirkkoon liittämistä tekee kirkkoherra (KJ 1:3,3 mom.). Kirkkoon liittäminen edellyttää vanhempien pyyntöä. Kun vanhemmat pyytävät lapsensa liittämistä kirkon jäseneksi, kirkkoherra selvittää seuraavat seikat.

- Onko kaste toimitettu vettä käyttäen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen?
- Ovatko vanhemmat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäseniä?
- Tahtovatko vanhemmat yhdessä seurakunnan kanssa huolehtia siitä, että lapsi saa kristillisen kasvatuksen?
- Ketkä ovat lapsen kummit ja heidän kummikelpoisuutensa.
- Kaste velvoittaa vanhempia ja kummeja yhdessä seurakunnan kanssa huolehtimaan lapsen kristillisestä kasvatuksesta.
- Lapsen kirkkoon liittämistä koskeva pyyntö merkitsee, että vanhemmat tunnustavat Suomen evankelis-luterilaisen kirkon olevan osa yhtä, pyhää, yhteistä ja apostolista kirkkoa ja tahtovat lapsensa kasvavan Suomen evankelis-luterilaisen kirkon jäsenenä ja sen hengellisessä yhteydessä.

Jos kirkkoon liittämisen edellytykset täyttyvät, kastettu lapsi liitetään kirkon jäseneksi kirkollisessa toimituksessa käyttämällä Kirkon yhteyteen ottamisen kaavaa seuraavasti soveltaen:

1. Johdantosanat ja puhe sovitetaan tilanteen mukaisiksi.
2. Uskontunnustusta edeltävä kysymys osoitetaan lapsen sijasta vanhemmille tai lapsen uskonnollisesta asemasta päättävälle huoltajille.
3. Uskontunnustusta seuraava kirkon yhteyteen otettavan puhuttelu jätetään pois.

Jos kirkkoherra ei suostu kirkkoon liittymistä koskevaan pyyntöön, hänen on saatettava asia kirkkoneuvoston tai seurakuntaneuvoston ratkaistavaksi (KJ 1:3, 3 mom.).

Tahdon edelleen muistuttaa, että sakramenttiseparatismi jakaa syvästi esikoislestadiolaisuutta. Toivon seurakuntien ottavan tämän huomioon ja kutsuvan seurakunnan elämään, jumalanpalvelukseen ja ehtoollispöytään Kristuksen palveltavaksi niitä kirkkomme jäseniä, jotka tuntevat itsensä kodittomiksi ja hämmentyneiksi herätysliikkeensä erimielisyyksissä. He tarvitsevat hengellisen kodin, jossa voi armonvälineiden kautta kohdata elävän Kristuksen ja kuulla syntien anteeksiantamuksen evankeliumin.

Seppo Häkkinen